

at der i 1868 blev forelagt et Forslag her i Tinget om Bestemmelser vedrørende forskellige Lønningslove, og at det blev Genstand for Behandling her i Tinget. Som dette Forslag var affattet fra Regeringens Side, gjaldt det kun de Embedsmænd, som kom ind under disse Lønningslove, men det viste sig under Behandlingen her i Tinget, at Udvalget ikke var tilfreds med dette Forslag, men netop gjorde gældende, at der var en Del Embedsmænd, som ikke kunde komme ind under disse Bestemmelser, og at det var urimeligt ikke at tage disse Embedsmænd med, for saa vidt som det overhovedet var muligt at faa dem ind under Bestemmelserne, og derfor kom Forslaget fra Udvalget i den Skikkelse, at Titlen var bleven forandret til: „Lov om Embeds- og Bestillingsmænds Lønningsforhold“. Deri fandtes saa Bestemmelsen om Ophævelse af Rangskat og Bestallingsgebyr for alle Embedsmænd. Naar Loven blev vedtaget i denne Skikkelse, var Meningen tydeligt og klart den, at den ogsaa skulde gælde de gejstlige Embedsmænd. Lovforslaget blev vedtaget i den Skikkelse, hvori Udvalgets Flertal havde bragt det, her i Folketinget ved anden og tredje Behandling. Men Tiden var saa fremrykket, at da Forslaget kom til Landstinget, kunde det ikke blive gennemført, men naaede kun gennem første Behandling. Der er ikke Tvivl om, at hvis det høje Folketing den Gang havde faaet sin Vilje, vilde samtlige gejstlige Embedsmænd have været fritagne for Bestallingsgebyr og Rangskat. Og der er efter Forhandlingerne heller ikke Tvivl om, at hvis det var blevet forelagt som et selvstændigt Lovforslag, at Embedsmænd skulde være fritagne for Bestallingsgebyr og Rangskat, vilde det være blevet vedtaget, for Præsternes Vedkommende lige saa vel som for alle andre. Regeringen gjorde saa opmærksom paa, at der var adskillige Embedsmænd, der vare anderledes stillede paa forskellig Maade, og at det derfor ikke var hensigtsmæssigt at vedtage en Lov, som gjaldt for alle Embedsmænd uden Undtagelse, men der blev ikke med et Ord antydning, at Meningen var, at man ikke vilde unde de gejstlige Embedsmænd den Fritagelse for Rangskat og Bestallingsgebyr, som man undte alle de andre. Det synes nærmest, som om man har glemte hele denne Sag. Det ejendommelige er, at senere har man villet gøre gældende, at Sagen skulde sættes i Forbindelse med en Lønningslov for gejstlige, men Forhandlingerne vise, at det var der slet ingen Mennesker, der tænkte paa, og

hvor lidt man tænkte paa det, vil bedst fremgaa af, at i de forskellige Lønningslovforslag for gejstlige, som senere ere blevne fremsatte til forskellig Tid, har man aldrig medtaget denne Paragraf, altsaa, saa længe man har villet give Lønningslove for gejstlige, har man ment, at denne Paragraf stod i den anden Lov og behøvede ikke at komme med. Jeg ser derfor ikke rettere, end at der er noget ubilligt i, at medens alle andre Embedsmænd den Gang bleve fritagne for Bestallingsgebyr og Rangskat, skulde de gejstlige Embedsmænd vedblivende betale. Men som jeg allerede sagde i Fjor, det er jo ikke et Lovforslag, som jeg lægger saare megen Vægt paa, og hvis altsaa det høje Ting skulde mene, at det ikke burde nyde Fremme, naa, saa dø vi vel ikke af Fattigdom for det. Men det forekommer mig ubilligt, at man paa dette Punkt, hvor man har fritaget alle andre Embedsmænd, vil vedblive at lade denne Byrde hvile paa de gejstlige Embedsmænd.

Med Hensyn til det Spørgsmaal, som stillede til mig fra den ærede Folketingsmand for Præstø Amts 1ste Valgkreds (Svend Høgsbro), skal jeg svare, at jeg udtalte i Fjor, at jeg ikke agtede at opstille noget Program. Det har jeg aldrig i mit Liv gjort, og jeg ønsker fremdeles ikke at gøre det, for jeg ved godt, at naar et Program bliver opstillet, vil det blive saare vanskeligt at fyldestgøre det saaledes, at man ikke fra en eller anden Side skulde kunne sige: Det stemmer jo slet ikke med Programmet. Derimod vilde jeg gerne som Minister følge den samme Fremgangsmaade, som jeg altid har fulgt i de Embeder, jeg har beklædt, nemlig at gøre alt, hvad der staar i min Magt for at fremme en sund Udvikling ogsaa paa det kirkelige Omraade. Jeg ønsker at fremme alt, hvad der kunde være til virkelig Gavn for Kirkelivet. Naar der blev spurgt om forskellige Forslag, skal jeg dertil svare det ærede Medlem, at det vilde glæde mig meget, om jeg kunde bringe nogle af disse Ting i Orden. Jeg skal begynde med det Punkt, hvor han nærmest appellerede til mig personlig, fordi min personlige Stilling er saadan, at der kunde være Grund dertil. Det er ganske rigtigt, at der har været nedsat en Kommission om Naadensaaret, men desværre viste det sig, at det var ganske umuligt at tilvejebringe Enighed mellem de forskellige Retninger i Kommissionen. Medens Biskopperne, som vide, under hvor trange Forhold Præsterne leve, og som mene, at Naadensaaret bidrager mere til dette økonomiske Tryk end noget